

Zagreb, 15. prosinca 2022.

**POSEBNA PRAVILA
NATJECANJA IZ FILOZOFIJE U ŠKOLSKOJ GODINI 2022./2023.**

ORGANIZATOR/SUORGANIZATOR	Ministarstvo znanosti i obrazovanja Agencija za odgoj i obrazovanje Hrvatsko filozofsko društvo
OPIS	Državno natjecanje iz filozofije održat će se prema vremeniku koji je odobrilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja i na temelju testa i esejskog zadatka koji su izrađeni u Državnom povjerenstvu za natjecanje iz filozofije. Za provedbu natjecanja na svim razinama odgovorna su povjerenstva koja je imenovao organizator natjecanja.
CILJEVI	<ul style="list-style-type: none">- poticati mlade na filozofski način mišljenja,- poticati učenike na različite oblike kreativnog rada i aktivnog učenja kroz rad na izvornim filozofskim tekstovima (pismeni i usmeni oblici),- učiti učenike i nastavnike kako artikulirati, analizirati i evaluirati filozofske pozicije i argumente,- motivirati nastavnike za intenzivniji rad s učenicima i za osobno stručno usavršavanje,- motivirati nastavnike za rad s darovitim učenicima (interdisciplinarno povezivanje nastavnih sadržaja u module),- motivirati učenike za sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima povezanim s filozofijom (dodatna nastava),- pripremiti učenike za uspješno svladavanje razredbenog postupka na fakultetima koji zahtijevaju poznavanje gradiva iz nastavnoga predmeta filozofija, pronaći najbolje kandidate za Međunarodnu filozofsku olimpijadu,- pored stjecanja znanja i vještina, ispunjavati odgojnu svrhu same filozofije.
ISHODI	<ul style="list-style-type: none">- Učenik koristi pojmove relevantne u raspravi o odabranoj filozofskoj temi- Učenik opisuje i objašnjava pojedine misaone sustave koji nastoje dati odgovore na pitanja odabrane filozofske teme- Učenik analizira probleme u svijetu povezane s odabranom filozofskom temom i sagledava mogućnosti njihovog rješavanja koristeći filozofsku analizu i argumentaciju.

RAZINE	<p>1. školska natjecanja</p> <p>2. međuzupanijska natjecanja</p> <p>3. državno natjecanje</p>
PREDSJEDNIK DRŽAVNOG POVJERENSTVA I KONTAKT E-MAIL ADRESA	<p>Laura Angelovski, mag. edu. phil., vanjska suradnica AZOO Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, 10000 Zagreb</p> <p>laura.angelovski@azoo.hr</p>
KATEGORIJE	<p>1. filozofija</p> <p>2. kvalifikacije za Međunarodnu filozofsku olimpijadu (http://www.philosophy-olympiad.org/)</p> <p>Napomena: Obavijest o kvalifikacijama za Međunarodnu filozofsku olimpijadu bit će objavljena najkasnije do 15. siječnja 2023. godine na mrežnim stranicama AZOO.</p>
VREMENIK	<p>Školsko natjecanje: 01. veljače 2023.</p> <p>Međuzupanijsko natjecanje: 6. ožujka 2023.</p> <p>Državno natjecanje: 19. – 21. travnja 2023.</p>
PRIJAVE	<p>Za administriranje natjecanja koristi se računalna aplikacija kojoj će se moći pristupiti na natjecanja.azoo.hr.</p> <p>Prijavu učenika u aplikaciju za sva natjecanja i smotre iz Kataloga Natjecanja i smotri unose odgovorne osobe u školama koje je imenovao ravnatelj Škole.</p> <p>Nakon održane školske razine natjecanja, rezultate u aplikaciju unose odgovorne osobe u školama koje je imenovao ravnatelj Škole. Kada Državno povjerenstvo odredi prag za međuzupanijsku razinu, odgovorne osobe koje su imenovali županijski uredi za obrazovanje, postaviti će prag i učenici koji zadovoljavaju kriterij bit će automatski prebačeni na višu razinu natjecanja. Predsjednik DP-a će u aplikaciju za sve razine natjecanja postaviti ispite, rješenja te dodatne materijale (upute i slično) za sve razine natjecanja, a odgovorne osobe na školskoj/županijskoj razini će ih iz aplikacije moći preuzeti.</p>
PROVEDBA	
ŠKOLSKO NATJECANJE	<p>Školsko natjecanje iz filozofije održat će se 01. veljače 2023. godine s početkom u 13.00 sati.</p> <p>Školsko natjecanje sastoji se od dva dijela:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. provjera znanja testom – deset pitanja koja se odnose na zadanu literaturu (45 minuta) 2. pisanje eseja o temi koja je vezana za zadanu literaturu (120 minuta). <p>Svi učenici pristupaju svim dijelovima natjecanja (test i esej). Izbor tema za esej je sljedeći: učenici apsolutnom većinom glasova izabiru jednu od predloženih tema. Svi učenici pišu esej na istu temu.</p>

	<p>Pravo je svake škole, osim škola iz Grada Zagreba, odrediti (na temelju školskog natjecanja) natjecatelje za međužupanijsko natjecanje tako da njihov ukupni broj nije viši od broja četvrtih razreda (koji imaju nastavu filozofije) plus jedan.</p> <p>Npr. ako škola ima samo jedan razred, dopušteno joj je poslati dva učenika na međužupanijsko natjecanje. Pravilo za Grad Zagreb je sljedeće: broj četvrtih razreda koji pohađaju nastavu filozofije dijeli se s 2 te se tom broju učenika pridoda 1, što se potom zaokružuje na cijeli broj. Tako dobivenom broju pridodaje se jedan učenik. Ovom računicom dobili bismo maksimalan broj učenika koji pojedina škola s područja Grada Zagreba može prijaviti za sudjelovanje na međužupanijskom natjecanju. Npr. ako škola ima 3 četvrta razreda to je $3:2=1,5$. Taj se broj zaokružuje na 2. Dodaje se 1, pa tako dobivamo 3 učenika koje škola smije poslati na međužupanijsko natjecanje iz filozofije.</p> <p>Ukoliko neki učenici žele sudjelovati i na natjecanju iz filozofije i na natjecanju iz logike, molimo školska povjerenstva da to omoguće.</p> <p>U takvim slučajevima natjecanje se organizira tako da učenici prvo pristupe natjecanju iz logike, a nakon toga natjecanju iz filozofije. Molimo da ti učenici između dva natjecanja imaju pauzu od 15 minuta te da tijekom te pauze s njima bude dežurni nastavnik, kako bi se onemogućila eventualna komunikacija koja bi mogla utjecati na rezultate testa. U školskim povjerenstvima koja imenuju ravnatelji škola može biti nastavnik predmeta u kojemu se učenici natječu, s tim da imenovani nastavnik nije mentor učeniku. U školama gdje je jedan ili dva nastavnika predmeta (koji su ujedno i mentori učenicima) ravnatelj škole može imenovati i njih u povjerenstvo kao člana s tim da predsjednik povjerenstva bude treća osoba.</p>
MEĐUŽUPANIJSKO NATJECANJE	<p>Međužupanijsko natjecanje iz filozofije održat će se 6. ožujka 2023. godine s početkom u 10.00 sati.</p> <p>Međužupanijsko natjecanje sastoji se od dva dijela:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. provjera znanja testom – deset pitanja koja se odnose na zadanu literaturu (45 minuta) 2. pisanje eseja o temi koja je vezana za zadanu literaturu (120 minuta). <p>Natjecatelji pišu eseje na računalima te je preporuka pronaći škole-domaćine međužupanijskih natjecanja koje mogu to omogućiti.</p> <p>Svi učenici pristupaju svim dijelovima natjecanja (test i esej). Izbor tema za esej je sljedeći: učenici apsolutnom većinom glasova izabiru jednu od predloženih tema. Svi učenici pišu esej na istu temu.</p>

	<p>Na temelju rezultata kojega učenici postignu na međužupanijskom natjecanju, određeni će se broj učenika pozvati i na natjecanje na državnoj razini.</p> <p>O kvotama za državno natjecanje odlučit će Državno povjerenstvo u suradnji s organizatorima natjecanja, a odluka Državnog povjerenstva je konačna i na nju nema prava žalbe.</p> <p>U slučaju da pojedini međužupanijski centri nakon dostave rezultata školskog natjecanja nemaju minimalno 8 učenika za daljnju razinu natjecanja, obveza je pojedinog centra tu informaciju dostaviti predsjedniku Državnog povjerenstva, koji će dogovoriti spajanje pojedinih centara u svrhu pravednije organizacije međužupanijskog natjecanja.</p> <p>Izrada testova, teme eseja, broj mogućih bodova i način bodovanja određen je komisijski (dva sveučilišna nastavnika i predsjednik Povjerenstva).</p> <p>Po završetku pisanja eseja, pristupa se ispravljanju eseja. Poslije izrade liste najbolje napisanih eseja, izrađuje se privremena lista poretka zbrajanjem bodova iz testa i eseja. Svi su sudionici pod zaporkom. Lista se stavlja na mjesto koje je vidno i dostupno svim sudionicima.</p> <p>Škole će od međužupanijskih povjerenstava na vrijeme dobiti detaljnije upute o organizaciji i tijeku natjecanja.</p>
DRŽAVNO NATJECANJE	<p>Državno natjecanje iz filozofije održat će se od 19. do 21. travnja 2023. godine. Raspored za pojedine dijelove natjecanja iz filozofije na državnoj razini bit će utvrđen naknadno.</p> <p>Ukupan broj učenika koji može sudjelovati na državnom natjecanju jest 26 učenika.</p> <p>Državno natjecanje sastoji se od tri dijela:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. provjera znanja testom – deset pitanja koja se odnose na zadanu literaturu (45 minuta) 2. pisanje eseja o temi koja je vezana za određenu, zadanu literaturu (120 minuta), 3. usmeni ispit za najbolje plasirane kandidate. <p>Svi učenici pristupaju pisanju testa i eseja. Izbor tema za esej je sljedeći: učenici apsolutnom većinom glasova izabiru jednu od predloženih tema. Svi učenici pišu esej na istu temu.</p> <p>Na ovoj razini natjecanja esej bi trebao imati od najmanje 400 do najviše 500 riječi.</p> <p>Nakon prva dva dijela natjecanja izabiru se 3 najbolje plasirana učenika koja će biti pozvana na usmeni dio natjecanja. Ako je razlika između trećeplasiranog i četvrtoplasiranog učenika manja od 2 boda, tada će se i četvrtoplasirani učenik pozvati na usmeni dio natjecanja.</p>

	<p>Znanje na usmenom dijelu ispita ocjenjivat će 3 ispitivača koji nisu mentori učenicima. Svaki će ispitivač postaviti po jedno pitanje svakom natjecatelju.</p> <p>Gradivo koje je obuhvaćeno trima razinama ispitivat će se kumulativno. To znači da najviša, državna razina, sadržava dijelove gradiva nižih razina.</p>
ELEMENTI VREDNOVANJA	<p>Pisanim dijelom ispita provjerava se <i>poznavanje filozofskih pojmova i sadržaja</i>, a filozofskim esejom <i>filozofska analiza i argumentacija</i>.</p>
BODOVANJE	<p>Najveći broj bodova iz testa iznosi 30 bodova.</p> <p>Najveći broj bodova iz eseja iznosi 40 bodova.</p> <p>Ukupan broj bodova je 70.</p>
OPIS TEME	<p>Osobitost estetike kao filozofske discipline sastoji se proučavanju umjetnosti i ljepote kao fenomena ljudskog postojanja koji se mogu sagledavati zajedno, ali nipošto jedinstveno ili identično. Naime, estetičke teme i problemi imaju svoju dugu filozofsku povijest i u razlici spram ostalih velikih metafizičkih tema specifično proizlaze iz same zbilje života. Koliko je dobra u lijepom i ljepote u dobru izvorna je platonička misaona dvojba koja je kao odgojni ideal (<i>kalokagatija</i>) upisana u same disciplinarne temelje estetike. Ontološki bi se moglo reći da je istina svakog bića potpuna tek onda kada se ona pronade u svom jedinstvu s dobrotom i ljepotom. Upravo na tom tragu nalazi se i novovjekovni estetički zaključak o ljepoti kao moralnom realitetu čovjeka budući da sve moralne odluke koje teže biti savršene podrazumijevaju ukus kao svoju neizostavnu pretpostavku. Suvremenost će takvu estetsku moć prosudbe na koncu dovesti uz sam bok moći logičkog argumenta. Štoviše, Hegel će upravo u duhu Platona reći da je ideja ljepote ono idealno te se samim time i umjetnost može iskazati kao osjetilni oblik tog idealnog čime se filozofijska povijest umjetnosti može iščitavati kao svjetska povijest svoje vrste. Drugim riječima, u povijesno-filozofskom smislu jedne takve discipline kojoj je dano da izučava odnos osjetilnog i nadosjetilnog, načine i vrste pojavljivanja stvari u osjetilima govorimo o metafizici lijepoga. U tim ranijim pokušajima sagledavanja, od antike do kraja srednjeg vijeka, nije se, dakle, radilo o potrebi definiranja jedinstvene, univerzalne biti umjetnosti, nego se ona ovisno o dobu prilagođavala tadašnjim prevladavajućim stavovima o lijepom, onome što odgovara današnjim pojmovima ukusa, odnosno mode. Tek novovjekovlje dovodi umjetnost u područje estetike, kakvom ju mi danas poimamo, čime i umjetničko djelo postaje predmetom doživljavanja i samim time promatrano kao izraz ljudskog života. Umjetnost kao zasebna duhovna djelatnost predstavlja utoliko pokušaj obistinjenja koji svoj legitimitet dobiva putem osjetilne neposrednosti i razumijevanja vlastite egzistencije. Budući da</p>

	<p>se istina umjetnosti u mijenama različitih tumačenja uvijek iznova iskušava kao mogućnost nove i nikada dovršene spoznaje takvo estetsko iskustvo predstavlja svojevrsnu estetiku igre kao duhovnog spontaniteta kojim se čovjek refleksivno i imaginativno suočava kako sa svijetom tako i svojim smislenim položajem u njemu, čime i estetika konačno dobiva svoje dovršeno teorijsko obličje kao filozofija umjetnosti. Uzimajući u obzir strukturu Kurikuluma nastavnog predmeta filozofije kojom se propisuju nastavni sadržaji s posebnim naglaskom na stvaralaštvo i umjetnost, predložena tema će nedvojbeno potaknuti učenike na promišljanje osnovnih problema estetike s kojim se omogućuje i procjena kurikularno predviđene sposobnosti »primjene usvojenih znanja na konkretne umjetničke izražaje i životne situacije«.</p>
<p>ŽALBENI POSTUPAK</p>	<p>Za moguće prigovore i žalbe učenici i mentori obraćaju se u pismenom obliku žalbenoj komisiji. Za to je predviđeno vrijeme od 30 minuta nakon svakog dijela natjecanja (nakon objave rezultata testa te nakon objave rezultata eseja). Poslije završetka žalbenoga postupka, načinit će se konačna lista natjecanja i proglasiti najbolje plasirani učenici.</p>
<p>PRILOZI - LITERATURA</p>	<p>Školska razina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Platon, <i>Država</i>, Naklada Jurčić, Zagreb 2009., str. 379-381. • Aristotel, <i>O pjesničkom umijeću</i>, Školska knjiga, Zagreb 2005., str. 7. – 10.; 14. – 19. • Pseudo-Longin, <i>O uzvišenom</i>, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1980., str. 14. – 16. str., 21. – 23. • Platon, <i>Ion</i>, prijevod Željko Senković, u: <i>Ion, lahet, Meneksen</i>, Biblioteka Scopus, Zagreb 1998., str. 29. – 37. • David Hume, <i>O mjerilu ukusa</i>, prijevod Vanda Božičević, u: <i>Filozofija britanskoga empirizma</i>, Školska knjiga, Zagreb 1996., str. 465. – 472. <p>Međužupanijska razina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Immanuel Kant, <i>Kritika rasudne snage</i>, Kultura, Zagreb 1957., str. 41. – 49. • Arthur Schopenhauer, <i>O estetici, učenosti i knjigama</i>, CID Nova, Zagreb 2020., str. 5. – 15. • Friedrich Nietzsche, <i>Volja za moć</i>, Mladost, Zagreb 1988., str. 378. – 391. • Pavao Vuk Pavlović, <i>Djelovnost umjetnosti</i>, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb 2008., str. 301. – 307. <p>Državna razina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hans-Georg Gadamer, »Umjetnost i oponašanje«, u: <i>Ogledi o filozofiji umjetnosti</i>, AGM, Zagreb 2003. str. 85. – 102.

	<ul style="list-style-type: none">• Rüdiger Bubner, »Estetiziranje životnog svijeta«, u: <i>Estetsko iskustvo</i>, Matica hrvatska, Zagreb 1997., str. 161. – 176.• Arthur Danto, <i>Preobražaj svakidašnjeg: filozofija umjetnosti</i>, Kružak, Zagreb 1997., str. 128.- 137.• Edgar Morin, »Estetika i kultura«, u: <i>O esteticima</i>, TIM press, Zagreb 2017., str. 91. – 107.
--	---

Uporaba imenica (učenik, učitelj, nastavnik, voditelj itd.) u tekstu podrazumijeva i osobe ženskog i muškog spola, dakle: učenice/učenike, učiteljice/učitelje, nastavnice/nastavnike, voditeljice/voditelje itd.